

DOI 10.26886/2311-4517.1(106)2026.2

УДК 336.74/76:338:246+338.532](477):339.727.2

СВІТОВА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ЯК НАСЛІДОК НЕПРИЙНЯТНИХ МЕТОДІВ КОНКУРЕНЦІЇ

Ольга Ривак, кандидат економічних наук, доцент

<https://orcid.org/009-008-3170-3688>

e-mail: belohvastova@ukr.net

Львівський національний університет ім. Івана Франка, Україна, м.
Львів

Внаслідок гібридної війни в багатьох країнах світу відбуваються заколоти, воєнні дії, терористичні акти, застосування шкідливих технологій, від яких в окремих країнах, із неприйнятним лагом поступово відмовляються. В країнах з узурпаторською репресивною владою триває експансіоністська політика, інфляція, зростання безробіття, зменшення доходів зайнятих в реальному секторі економіки, еміграція, вплив капіталу, девальвація, боргова залежність, внутрішня та зовнішня нароторгівля, торгівля людьми, що спонукає більш успішні країни вдаватися до репресалій – примусових заходів, які застосовує одна держава у відповідь на неправомірні дії іншої держави з метою примусити державу порушника припинити ці дії й прийняти поставлені їй вимоги.

Ключові слова: міжнародні організації, Організація Об'єднаних Націй (ООН), «штучний інтелект», шахрайство, тероризм, «цифрові боти», таємні армії, кібератаки, дискримінація, диверсії, фіскальна політика, взаємопроникнення капіталу, захисні технології.

Olga Ryvak, PhD in Economics, Associate Professor. The global economic crisis as a consequence of unacceptable methods of

competition / Ivan Franko Lviv National University, Ukraine, Lviv city

As a result of hybrid warfare, uprisings, military conflicts, terrorist acts, and the use of harmful technologies are occurring in many countries around the world. In some countries, albeit with an unacceptable delay, there is a gradual abandonment of such practices. In countries with usurpative and repressive regimes, expansionist policies persist, accompanied by inflation, rising unemployment, declining incomes among those employed in the real sector of the economy, emigration, capital outflows, currency devaluation, increasing debt dependence, as well as domestic and transnational drug trafficking and human trafficking, thereby prompting more economically developed countries to resort to reprisals – coercive measures applied by one state in response to unlawful actions of another state, with the aim of compelling the offending state to cease such actions and comply with imposed demands.

Keywords: *international organizations, United Nations (UN), “artificial intelligence”, fraud, terrorism, “digital bots”, covert armies, cyberattacks, discrimination, sabotage, fiscal policy, capital interpenetration, protective technologies.*

Вступ. На загальних дебатах Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку в вересні 2025-го року Президент України Володимир Зеленський наголосив, що в сучасному світі безпеку держави можуть гарантувати міцні альянси, сильні партнери та власна зброя. Він заявив: «Країни Організації Об'єднаних Націй мають ефективно тиснути на Росію, щоб агресор зупинив війну та припинив гонку озброєнь, яка наражає світ на небезпеку». Він акцентував на тому, що в світі триває руйнівна гонка озброєнь з використанням «штучного інтелекту», яка створює небезпеку для всього людства. «Нам потрібні глобальні правила – уже зараз – щодо використання ШІ в озброєнні.

Це так само нагально, як і запобігання розповсюдженню ядерної зброї» [1, с.2]. Це справді – одна із найзлободенніших проблем. По світу розповсюдились терористичні організації і небезпека внаслідок використання ШІ технологій.

На фоні негативних і позитивних глобальних процесів, корупційних злочинів, посадових перестановок у владних структурах України, триває дипломатична робота на різних рівнях світової спільноти щодо припинення воєнних дій з російської сторони і союзників РФ на території України й інших країн світу.

«Попри тероризм, Росія є найбільшою структурною загрозою для європейців. Вона ставить під загрозу нашу колективну безпеку через втручання у виборчі компанії, через кібератаки, вбивства опозиційних діячів і міграційні потоки, які використовує як важелі впливу. Росія випробовує нашу протиповітряну оборону... Будемо наївними, якщо не визнаємо, що російська таємна армія поширюється в наших демократіях. Вона складається з маленьких безликих воїнів, яких називають «цифровими ботами», - наголошує Президент Франції Емманюель Макрон [2, с. 2]. І як відомо, не тільки «російська таємна армія», а й «таємні армії», які потрапили в зону ризику внаслідок довгострокової експансіоністської політики урядів багатьох країн, що супроводжується збільшенням тіньового сектора економіки й ескалацією, спричиняє нагнітання інфляції, нарощування боргової залежності держав, девальвацію національних валют, боргову залежність країн, банкрутства підприємств, зростання безробіття, витіснення найпродуктивнішого населення країни до країн з більш сприятливим інвестиційним кліматом і більш вигідною винагородою офіційно працевлаштованих та спеціальним захистом іммігрантів. Проте, масова вимушена міграція, зазвичай, супроводжується дискримінацією мігрантів, знижує ефективність використання

економічних ресурсів країн донорів і країн реципієнтів з наростаючими побічними ефектами внаслідок гібридної війни, кібератак. «Цифрові боти», зазвичай, самі введені в оману, вводять в оману багатьох інших людей, застосовують тероризм, насильство, самосуд... Кінцевий результат – руйнація і деградація. Мета організаторів таких прецедентів – збагачення, владарювання. Основні методи – приховування корисної інформації, брехня, в т.ч. через інформаційний простір, засоби зв'язку, шпигунство, маскування під прихильників демократії, використання принципу «розділяй і владарюй» тощо.

Національна асамблея Франції (Нижня палата парламенту) проголосувала за поправку до закону, який передбачає, що «доступ до онлайн-сервісів соціальних мереж, які надають інтернет-платформи, забороняється неповнолітнім особам віком до 15 років». В грудні 2025 року заборону користуватися соціальними мережами запровадила для підлітків віком до 15 років Австралія. Тож Франція, якщо усі заплановані законодавчі зміни набудуть чинності, стане на цьому шляху другою у світі й першою у Європі. Проте депутат від «Незламної Франції» (ультраліва партія) Родриго Аренас слушно заявив, що законопроект має на меті «змусити батьків дітей та вчителів почуватися винними», а справжньою метою мають бути «дилери, які своїми алгоритмами створюють залежність». Президент Франції Емманюель Макрон в оприлюдненому відеозверненні заявив, що ухвалена депутатами Національних зборів поправка несе «дуже чітке посилення». За його словами, «йдеться про те, що мозок наших дітей і підлітків та їхні емоції не мають бути об'єктами продажу чи маніпуляцій, ні для американських інтернет-платформ, ні для китайських алгоритмів» [3, с. 5]. А що стосується усіх інших громадян? А тому очевидно, заява Родриго Арнеса надважлива.

Теорія і практика підтверджують, що діяльність дилерів, які своїми алгоритмами створюють залежність, а надто, з допомогою сучасних нейротехнологій у поєднанні з біотехнологіями, - найжорстокіший вид диверсійної діяльності на всіх рівнях господарської системи планети Земля. Ці технології підривають здоров'я людей планети, наділених унікальними здібностями і навиками в сфері інтелектуальної праці, тваринам, яких відстежують під час міграції, і в кінцевому рахунку – усьому живому і суцьому. Спричиняють проблему: «Спокій нам тільки сниться». Порушується основоположне право: «Мій дім – моя фортеця».

Виклад основного матеріалу. 2025 року, за версією американського журналу Time, «Людиною року» стала не якась конкретна людина, а керівники компаній, які цього року зробили найбільший внесок у використання «штучного інтелекту», «Архітектори ШІ» - Марк Цукерберг (Meta), Ліза Су (AMD), Ілон Маск (xAI), Дженсен Хуан (Nvidia), Сем Альтман (Open AI), Деміс Гассабіс (DeepMind Technologies), Даріо Амодеї (Anthropic) і Фей-Фей Лі (World Labs). 1982-го «Людиною року» за цією ж версією став ... персональний комп'ютер. Person of the Year – це потужний спосіб зосередити увагу світу на людях, які формують наше життя. 2025 року цей титул одержала група багатіїв зловмисників, які намагаються переконати увесь Світ, що наступила ера «мислячих машин». Важливо! Редакція Time нагадала, що обирає «Людиною року» особу (чи групу осіб), яка мала найбільший вплив на події в світі, при цьому не важливо, позитивний чи негативний [4, с. 9]. Хоча краще сказати – вагомий, оскільки він не найбільший. Реальний сектор економіки завжди був, є і буде головним в розвитку цивілізації. Освіта, наука, медицина й усі інші галузі життєдіяльності не повинні підпадати під вплив руйнівних технологій, які на сьогоднішній день широко

розповсюджені по світу.

Росія намагається зміцнювати свої позиції в Європі. Нинішнє керівництво Словаччини, як і правляча верхівка Угорщини, у час російської агресії, замість зайняти принципову позицію, заради економічних, фінансових подачок російської сторони, готове плющити очі на безчинства із російської сторони, більше того – толерують ці хижацькі дії. На спільній зустрічі президент Словаччини Петер Пеллегріні, прем'єр Роберт Фіцо та голова Національної ради парламенту Рихард Раші вирішили, що збройну допомогу Україні надавати більше не варто. Що їхня країна, у разі припинення війни, на відміну від деяких інших європейських держав, не пришле в Україну свого миротворчого контингенту. А також не буде, як інші держави, гарантом 90 млрд євро позики, яку розраховує надати Україні Євросоюз». [5, с. 3]. А хто захистить Словаччину, Угорщину та інші країни ЄС від російської агресії?

ЄС призупинив фінансування в межах оборонної програми SAFE для Угорщини після дій прем'єра Орбана, які в Брюсселі розцінили як шантаж щодо України. Він оголосив полювання на «ворогів» Угорщини в Європі. В Брюсселі підкреслили, що такі дії суперечать принципу «лояльної співпраці».

Є думка аналітиків, що Україна може використовувати свої золотовалютні резерви, щоб протриматися до одержання кредиту на 90 млрд євро від ЄС, однак, резерви країни сформовані за рахунок позик. Виділення допомоги затримується через блокування Угорщиною рішення. Ще одна причина затримки – зволікання українських законів з ухвалення пакета змін до законодавства у межах програми з Міжнародним валютним фондом. Майже 90% фінансування в межах програми МВФ підуть на виплату відсотків і погашення попередніх кредитів [6].

Російсько-українська війна, яка уже чотири роки триває в Європі, не стала найважливішим питанням 62-ої Мюнхенської безпекової конференції 2026-го року. Представник від США, глава Державного департаменту Марк Рубіо у своїй промові відзначив: «Союзники не повинні бути паралізовані страхом перед змінами клімату, технологіями й війнами. Ми обмежили себе енергетичною політикою через кліматичний культ, тоді як наші конкуренти використовували газ, нафту і вугілля не лише для своєї економіки, а й для тиску на нас. Ми відчинили свої двері безпрецедентній хвилі міграції, що загрожує нашому суспільству. США і Європа зробили ці помилки разом. Але США мають намір виправити ці помилки й хотіли би робити це разом з Європою. Хочемо, аби Європа була сильною. Віримо, що Європа повинна вижити. Ось чому ми, американці, іноді можемо здатись трохи прямолінійними й наполегливими у своїх порадах. Причина, друзі мої, у тому, що це нам не байдуже». Рубіо відмовився від агресивної антиєвропейської риторики віцепрезидента США Джей Ді Венса, яка пролунала на безпековій конференції 2025 року, і ошелешила європейських союзників США різкою критикою європейської демократії. Рубіо запевнив європейських союзників, що «завершення трансатлантичної ери» не є «метою і бажанням» США. Про Росію, яка вже чотири роки веде повномасштабну агресивну війну у Європі, держсекретар США у своїй мюнхенській промові практично не згадав, повідомляє аналітик Аскольд Єрьомін [7, с. 9].

В останніх числах грудня 2025 року Президент України Володимир Зеленський і Президент США Дональд Трамп узгодили спільну зустріч з європарламентськими лідерами, заплановану на січень 2026-го. Обговорили всі аспекти мирної угоди та досягли значних результатів під час зустрічі в Флориді в резиденції Мар-а-Лаго.

Під час зустрічі в Галіфаксі з Президентом України Прем'єр-міністр Канади Марк Карні наголосив, що Канада підтримує Україну військово та оголосив про надання 3,5 млрд канадських доларів економічної допомоги. У Галіфаксі Володимир Зеленський і Марк Карні провели онлайн-розмову із Президентом Франції Емманюелем Макроном, Президентом Фінляндії Александром Скуббом, Федеральним канцлером Німеччини Фрідріхом Мерцом, Головою Ради міністрів Італії Джорджею Мелоні, Прем'єр-міністром Данії Матте Фредеріксен, Прем'єр-міністром Польщі Дональдом Туском, Прем'єр-міністром Нідерландів Діком Скоофом, Прем'єр-міністром Норвегії Йонасом Гаром Стьоре, Прем'єр-міністром Швеції Ульфом Крістерссоном, Президентом Європейської Ради Антоніу Коштою, Президентом Європейської комісії Урсулою фон дер Ляєн, Генеральним секретарем НАТО Марком Рютте і радником Прем'єр-міністра Великої Британії з питань національної безпеки Джонатаном Пауеллом. Учасники розмови скоординували спільну європейську позицію щодо мирного процесу, висловили підтримку американським зусиллям і Україні. Окремо йшлося про гарантії безпеки, які Україні надаватиме Європа. Обговорили найбільш принципові елементи проєктів головних документів. Для наближення завершення війни йде робота у форматі робочих груп [8, с. 1, 2].

Перед зустріччю Коаліції охочих в Парижі Президент України Володимир Зеленський провів зустріч з Президентом Франції Емманюелем Макроном. Голова нашої держави привітав Емманюеля Макрона з початком головування Франції в G7 і подякував за організацію зустрічі Коаліції охочих. Президент Франції Емманюель Макрон анонсував проведення зустрічі, на якій планують погодити внески в систему післявоєнної безпеки України: «На початку січня ми зберемо країни Коаліції охочих в Парижі, щоб остаточно узгодити

конкретний внесок кожної країни».

7 січня в Парижі делегації України, США та країн Європи продовжили роботу над гарантіями безпеки і базовою рамкою для закінчення війни. Президент Франції Емманюель Макрон зазначив, що держави Коаліції охочих заклали моніторинг режиму припинення вогню, висловили підтримку українській армії, обговорили питання підготовки багатонаціональних сил для гарантування безпеки після припинення вогню. За його словами, важливо доопрацювати план економічного відновлення України. За підсумками зустрічі Коаліції охочих в Парижі було підписано важливі документи: спільну декларацію всіх країн та тристоронню декларацію Франції, Великої Британії та України [9, с. 1-2].

Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із Міністром оборони Великої Британії Джоном Гілі в Києві. Глава держави відзначив важливість Паризької декларації та Декларації про наміри між Великою Британією, Францією й Україною щодо розміщення багатонаціональних сил на підтримку оборони, відновлення і стратегічної стійкості України, які було схвалено та підписано в Парижі. Володимир Зеленський та Джон Гілі обговорили варіанти, як може працювати британський контингент, що його розгорнуть разом із Францією, якщо дипломатія спрацює на завершення війни. Окремо глава держави зауважив, що зміцнення захисту українського неба критично важливе на тлі посилення російського повітряного терору. Джон Гілі запевнив у готовності Великої Британії допомогти з пошуком ракет для ППО. Сторони обговорили подальше посилення санкцій проти Росії, щоб примусити її до закінчення війни. «Уже цього місяця, до кінця січня 2026 року, ми розпочнемо виробництво нових поліпшених дронів і перехоплювачів, а наступного – їх постачання в Україну. Ми прагнемо забезпечити,

щоб понад тисяча таких систем щомісяця потрапляла до рук ваших захисників», - уточнив Джон Гілі. Міністри оборони України і Великої Британії підписали дорожню карту розвитку сторічного партнерства в оборонній галузі. За участі представників Міноборони, розвідки та Генерального штабу України, сторони обговорили можливості спільних стратегічних промислових проєктів у системі ППО та далекобійного обладнання, перспективи локалізації виробництва шведських літаків Gripen, які містять технології британської компанії, посилення захисту українського моря, підготовку до засідання «Рамштайну» в лютому 2026-го [10, с. 1].

За інформацією від 25.01.2026 Президент України Володимир Зеленський повідомив, що угода США про гарантії безпеки повністю узгоджена, і Київ чекає на зустріч для її підписання. Крім того, глава держави вкотре наголосив, що територіальна цілісність України має бути захищена в будь-якій мирній угоді для припинення війни. Під час перемовин в Абу-Дабі (ОАЕ) 23 та 24 січня сторони досягнули прогресу у напрямку мирного врегулювання війни. США заявили, що для отримання гарантій безпеки Україна повинна підписати мирну угоду із Росією – повідомило агентство Reuters [11]. Президент України Володимир Зеленський заявив, що конкретні гарантії безпеки України дають конкретні дати закінчення війни. Документ, з його слів, готовий, очікує підписання та ратифікації в Конгресі США, що дало б впевненість, що цей документ має більшу вартість, ніж папір, на якому він підписаний [12].

За інформацією від початку березня 2026-го року міністр фінансів України Сергій Марченко презентував звіт Організації економічного співробітництва та розвитку Stronger Financial Markets and institutions for Ukraine's Recovery в штаб-квартирі ОЕСР в Парижі. В заході взяли участь голова Національного банку України Андрій Пишний,

генеральний секретар ОЕСР Матіас Корман, голова Комітету ОЕСР з фінансових ринків і помічник керуючого банку Японії Сеїчі Шимізу та директор ОЕСР з фінансових та корпоративних питань Карліне Ді Ноїя. Звіт ОЕСР містить рекомендації щодо зміцнення фінансових ринків, корпоративного управління, управління державним боргом, захисту прав споживача фінансових послуг та розвитку пенсійної системи для сприяння ефективного залучення інвестицій і відновлення економіки України. Сергій Марченко повідомив, що попри повномасштабну війну фінансова система України залишається стійкою. Україна продовжує відповідальне управління державним боргом для мінімізації довгострокових ризиків, пов'язаних з його зростанням унаслідок збільшення дефіциту бюджету та оборонних видатків, спричинених повномасштабним вторгненням Росії. У річному вимірі борговий портфель став дешевшим за строками погашення, що зменшує вартість його обслуговування та знижує ризики рефінансування в середньостроковій перспективі [43, с. 2].

Збільшення дефіциту зведеного бюджету в Україні триває упродовж 23-ох років, від 2003 року. Дефіцит платіжного балансу країни спостерігається від 2006-го року по сьогодні. Твердження щодо стійкості фінансової системи України невірне. Внаслідок інертної політики урядів держава зависла на внутрішніх і зовнішніх джерелах фінансування, дефіциту зведеного бюджету країни, який неприпустимо хронічно фінансувати за рахунок позик і сеньйоражу. Споживачі фінансових послуг потребують захисту, включно із українською державою і Україною. Натомість, 131,6 млрд грн нині громадяни України тримають у державних цінних паперах (ОВДП), повідомило Міністерство фінансів України і зазначило, - це історичний максимум.

З 2006 року країна споживає більше ніж виробляє, курс

національної валюти знижується, національне багатство країни зменшується. Ситуація загострюється внаслідок збільшення тіньового сектора економіки, збільшення негативних побічних ефектів від споживання недоброякісних, шкідливих продуктів як вітчизняного виробника, так і імпортованих, та інвестування в недоброякісні шкідливі продукти, а також внаслідок легалізації діяльності в заборонених сферах діяльності, зростання злочинності, шахрайських операцій, зовнішніх і внутрішніх диверсій. Неприпустима відкритість економіки, безпрецедентна «прозорість» життєдіяльності негативно відображаються на всіх сторонах життєдіяльності кожного індивіда зокрема й суспільства в цілому. Без відрегулювання податкової та митної системи з метою забезпечення сприятливого інвестиційного клімату для вітчизняного виробника і споживача зробити поштовх для позитивної динаміки розвитку економіки країни неможливо. Для зниження рівня інфляції і безробіття, девальвації національної валюти необхідно знизити середню ставку оподаткування реального сектора економіки, зменшити кількість податків, зборів і платежів, позбавитись від подвійного оподаткування. Це єдина можливість зміцнення економічної ролі держави й економіки України.

У липні 2025 року Львівська обласна прокуратура повідомила, що у місті Лева провели масштабну спецоперацію: викрили 23 шахрайські кол-центри, в яких обдурювали людей, що цікавляться інвестиціями й торгівлею на біржах. Шахраї переконували клієнтів інвестувати кошти через фіктивні біржі, а також інвестувати у криптовалюту. Такі «Офіси» діють в Україні багато років. Найбільша їх концентрація у Києві та Дніпрі. Під час великої війни їх стає дедалі більше. Говорять про те, що «дахують» ці злочинні мережі правоохоронці (отримують «абонплату» за «дах»). Відомо також, що шахраї фіктивних кол-центрів «кидають» на гроші як росіян, так і

українців. Журналістське розслідування показало, що у Львові розгортають свою діяльність нові так звані кол-центри. Оренднують цілі поверхи у новобудовах, у бізнес-центрах (переважно на останніх поверхах). Пропонують своїм працівникам шалені (!) зарплати. Звільнитись з такої роботи навряд чи вдасться. Людина потрапляє по суті у трудове рабство. В обласній прокуратурі журналістці повідомили, що «наразі нової інформації щодо діяльності кол-центрів, на жаль, немає. В межах справи статистика щодо потерпілих відсутня» [15, с. 10].

В Україні СБУ та НАБУ викрили конвертаційний центр, обіг якого сягав 15 мільярдів гривень, за участі экс-керівника Державної податкової служби. Одинадцятьом учасникам злочинної схеми оголосили про підозру, а керівника центру затримали при спробі втечі за кордон. 10.11.2026 НАБУ і САП оприлюднили заяву, у якій повідомили про масштабну операцію з викриття корупції у сфері енергетики. Детективи задокументували діяльність високорівневої злочинної організації. Стверджується, що учасники угруповання побудували масштабну корупційну схему впливу на стратегічні підприємства державного сектору, зокрема АТ «НАЕК Енергоатом». На викриття пішло 15 місяців. За цей період детективам довелося прослухати 1000 аудіозаписів. З 2021 року Галущенко обіймав посаду міністра енергетики України. У липні 2025 року його призначили міністром юстиції, а Міненерго очолила Світлана Гринчук. 10 листопада, як пише «Українська правда», з обшуками прийшли також і до співвласника «Кварталу 95» Тимура Міндіча. За даними видання, він втік з країни за кілька годин до обшуків [16].

«Як засвідчила спецоперація НАБУ і САП «Мідас», особи, що входили до організованого злочинного угруповання (ОЗУ), яке отримувало шалені «відкати» від закупівель і надання послуг

Національній компанії «Енергоатом» - найбільшому виробнику електроенергії в Україні, кошти з тіньової каси передавали політикам, чиновникам, використовуючи для будівництва маєтків, купівлі крутих тачок, і надсилали у Москву. Члени цього ОЗУ впливали на оборонне відомство, на стратегічні кадрові питання, зокрема визначали, кого призначити міністрами, а кого – послом у США. Обговорювали також, як скрутити в ріг антикорупційні органи, як із «общака» внести грошову заставу за поміщеного в СІЗО спільника-високопосадовця. [17, с. 6].

17.02.2026 Вищий антикорупційний суд України обрав запобіжний захід одному з ключових фігурантів гучної справи «Мідас» - 53-річному міністру енергетики у 2021-2025 роках Герману Галущенку. 15 лютого детективи зняли його з потягу за спробу покинути Україну. Після оголошення підозри за двома статтями Кримінального кодексу прокурори САП пропонували суду відправити в СІЗО підозрюваного в масштабній шахрайській корупційній схемі ексчиновника з альтернативою внесення 425 млн. грн. застави (майже 10 млн. доларів США). Дані НАБУ, матеріали, здобуті в Україні та за процедурою міжнародної співпраці з компетентними органами інших країн свідчать, що в період перебування Галущенка на посаді через його довірену особу, відому як «Рокет», злочинна організація отримала понад 112 млн. доларів готівкою від протиправної діяльності в енергетичному секторі. Кошти перераховувались на рахунок інвестиційного фонду, заснованого в лютому 2021 року, за ініціативи інших учасників злочинної організації, яку викрили в листопаді 2025 року. Фонд очолив давній знайомий родини Галущенка громадянин Сейшельських островів і Сент-Кітс і Невіс, який на професійній основі надавав послуги з відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. Учасниками злочинної організації в

інтересах підозрюваного, почали перераховувати кошти на рахунки фонду, відкриті у трьох швейцарських банках. Ці кошти легалізували через різні фінансові інструменти, зокрема, криптовалюту та «інвестування» в фонд.

«Встановлено, що на рахунки фонду, якими розпоряджалася родина Галущенко, переказали понад 7,4 млн. доларів США, понад 1,3 млн. швейцарських франків і 2,4 млн. євро видали готівкою та переказували родині безпосередньо у Швейцарії. Частину цих коштів витратили на оплату навчання дітей у престижних закладах у цій альпійській країні та розмістили на рахунках колишньої дружини. Решта поклали на депозит, від якого родина високопосадовця отримувала додатковий дохід та витрачала його на власні потреби. Цікава деталь, свого часу Герман Галущенко був представником України у комітеті Ради Європи з боротьби з корупцією. А нині, щоб дослідити весь ланцюжок його кримінальних злочинів і його спільників, НАБУ співпрацює з 15 країнами світу...», повідомив Іван Фаріон [18, с.3].

«За підрахунками Forbes, статок найбагатшої людини світу – американського бізнесмена Ілона Маска досяг 839 млрд дол США. 2025 року багатство власника компанії Tesla, SpaceX і xAI оцінювали «лише» у 342 мільярди «зелених». Для порівняння, інші представники топ-3 світових багатіїв, співзасновники компаній Google Ларрі Пейдж і Сергій Брін, мають відповідно, 257 і 237 мільярдів. За даними Forbes, зараз на планеті 3428 доларових мільярдерів – на 400 більше, ніж торік. Їхній сукупний статок – 20,1 трильйона доларів (2025-го було 16,1 трильйона). Серед 15 найбагатших людей світу майже всі громадяни США, і лише двоє – європейці. На 7-му місці – француз Бернар Арно, голова групи компаній LVMH, а на 10-му – іспанець Амансіо Ортега, голова компанії Zara. Їхні статки, відповідно 171 і 148

мільярдів доларів США. Порівняно з Маском – бідося...» [19, с. 9].

У Європейському союзі мінімальна зарплата (до сплати податків) становить від 620 євро – в Болгарії до 2704 євро – в Люксембурзі. Перша п'ятірка за рівнем мінімальної зарплати Євросоюзу: Люксембург (2704 євро), Ірландія (2391 євро), Німеччина (2343 євро), Нідерланди (2295 євро) і Бельгія (2112 євро). У Франції – 1823 євро на місяць. Середня група країн за рівнем мінімальної зарплати: Іспанія (1381 євро), Словенія (1278 євро), Литва (1153 євро), Польща (1139 євро), Кіпр (1088 євро), Португалія (1073 євро), Хорватія (1050 євро), Греція (1027 євро). Нижчою від тисячі євро на місяць, інформує Евростат, є місячна мінімальна зарплата у восьми країнах-членах ЄС і семи країнах-кандидатах до Євросоюзу. Зокрема, у цій групі країни-члени Євросоюзу – Чехія (924 євро), Угорщина (838 євро), Румунія (795 євро) і Болгарія (620 євро), а також країни-кандидати – Сербія (744 євро), Чорногорія (610 євро), Туреччина (654 євро), Молдова (319 євро) і Україна (173 євро).

Із липня 2025-го по січень 2026-го розмір мінімальної зарплати не зростав у Бельгії, Естонії, Греції, Іспанії, Люксембурзі й Словенії. А найбільше зростання на понад 11% мінімальної зарплати відбулося за цей період у Болгарії, Литві, Словаччині і Угорщині. У п'яти країнах-членах Євросоюзу – Австрії, Данії, Італії, Фінляндії, Швеції – мінімальну заробітну плату законодавчо не встановлено [20, с. 9].

За результатами дослідження Королівського коледжу Лондона, у 95% проведених симуляцій збройних конфліктів трьох великих мовних моделей ШІ, ChatGPT від OpenAI, Claude від Anthropic і Gemini Flash від Google, які «протистояли одна одній», і, кожна з яких грала роль лідера ядерної держави – під час політичної кризи, змодельованої за зразками часів Холодної війни, поведінка моделей штучного інтелекту призвела до ядерної ескалації. Штучний інтелект (ШІ) виявився дуже

войовничим: будь-які поступки «противнику» розглядає як «репутаційну катастрофу» - навіть тоді, коли деескалація могла би фактично завершити політичний конфлікт і запобігти ядерній війні.

Експерт Королівського коледжу Лондона Кеннет Пейн констатував: «усе це ставить під сумнів уявлення про те, що штучний інтелект за замовчуванням обирає безпечні рішення, які спираються на співпрацю» [21, с. 9]. З огляду на численні наукові дослідження використання ШІ в озброєнні, як і інших сферах діяльності, неприйнятне, і надзвичайно небезпечне.

Олександр Бортняков 14.01.2026 призначений тимчасово виконуючим обов'язки міністра цифрової трансформації забезпечив безшовність управління Мінцифрою після переходу Михайла Федорова в Міноборони. Він повідомив, що Мінцифра продовжує інтеграцію штучного інтелекту в державні процеси, розвиваючи такі проекти як ДіяAI і AI Factory для держави і оборони. «Наша місія – до 2030 року увійти в топ-2 країн світу за рівнем інтеграції і впровадження рішень на базі штучного інтелекту», - повідомив Олександр Бортняков [22].

В уряді України варто задуматися: «Хто ж буде і чи зможе працювати на такий громіздкий ІТ-сектор економіки за даних обставин?». Чому кошти українських скоробагатків упродовж років незалежності виводяться в офшорні зони, найчастіше на Кіпр, а потім у вигляді прямих іноземних інвестицій повертаються в Україну? І чому Ігор Коломойський, проти якого і АТ КБ «Приватбанк» в Україні тривають судові процеси, перебуваючи за кордоном під слідством заявив, що має наміри найняти «ляльководів» і зруйнувати економіку України? Як зупинити вал судових справ проти юридичних і фізичних осіб країни?

«Імітуючи людські голоси та обличчя, мудрість і знання,

свідомість і відповідальність, емпатію та дружбу, штучний інтелект може порушити найглибший рівень комунікації, а саме – людські стосунки. Не треба сподіватися, що штучний інтелект стане джерелом усіх знань, адже це підриває навички людини мислити аналітично та творчо» - папа Римський Лев XIV – про загрозу штучного інтелекту [23, с. 2].

А тим часом, на усіх рівнях світобудови спостерігаються збурення. З 28.12.2025 р. в Ірані протягом кількох тижнів тривають протести. Масові протести в Ісламській республіці траплялися й раніше, але через деякий час усе заспокоювалося. Приводом став страйк торговців на Великому базарі у Тегерані, спричинений різким обвалом національної валюти, гіперінфляцією. За словами правозахисників, загинув під час протестів – не менше, ніж пів тисячі осіб, а заарештовані – понад десять тисяч. «Заворушення, що тривають зараз, виглядають інакше. Протестувальники палять будівлі, де розміщені органи влади, і навіть захоплюють міста. Може це вже революція?.. Ситуацію «підігрів» син скинутого 1979 року шаха Ірану, спадкоємець іранського престолу Реза Пехлеві, який у соцмережі X оголосив про «початок нового етапу національного повстання з метою повалення Ісламської республіки».

65-річний Реза Пехлеві – старший син останнього шаха Ірану Мохаммеда Рези Пехлеві живе у США, куди виїхав ще до падіння монархії, - військовий льотчик, проходив навчання в американських ВПС. Реакція іранських силовиків на заклики шахського сина була жорсткою. За словами генерального прокурора Ірану Мохаммада Мовагеді-Азада, якого цитує Associated Press, усіх учасників протесту вважатимуть «ворогами Бога», а відтак і каратимуть на смерть». Президент США Дональд Трамп каже, що одержує інформацію про ситуацію в Ірані «щогодини». І стверджує, що в нього «на столі» усі

варіанти реагування на події в Ірані, зокрема «дуже сильні». 2024-го, коли США завдали авіаудару по Іранських ядерних об'єктах, мало хто в світі вірив, що це станеться. Зараз атака США на Іран також видається малоймовірною...Знову помиляємося?». У вівторок, 13.01.2026, президент США Дональд Трамп на прохання іранських лідерів мав заплановану зустріч з урядовцями і високопоставленими військовими. На порядку денному – як Трамп має відреагувати на протести в Ірані. А якщо, запитали журналісти, Іран у відповідь на атаку США завдасть удару по американських базах, розташованих у близькосхідному регіоні? Тоді, пригрозив Трамп, США «дадуть відповідь такою силою, якої ніколи ще не бачили» [24, с. 9].

02.01.2026 венесуельський президент Ніколас Мадуро ще був у Венесуелі всесильним правителем. 03.01.2026 раптом опинився в Сполучених Штатах, куди Мадуро, захопленого вночі разом із дружиною Сілією Флорес, вивезли американські спецназівці. А 05.01.2026 Мадуро постав у Нью-Йорку перед американським судом. Генеральна прокурорка США Пем Бонді заявила, що Мадуро звинувачують у наркотероризмі, наркоторгівлі, використанні зброї задля сприяння наркотрафіку й «відмиванні» грошей. За ці злочини Ніколасу Мадуро «світить» пожиттєве ув'язнення... За президентського правління Уго Чавеса з 1988 року, і Ніколаса Мадуро з 2013 року економіка Венесуели, основою якої був видобуток і експорт нафти, сильно деградувала [25, с.9]. 2017-го Венесуела оголосила дефолт, після того, як пропустила платежі за міжнародними облігаціями, які були випущені урядом та державною нафтовою компанією (PDVSA). З 2019 року в економіці Венесуели, до вже наявних проблем – високий рівень інфляції та великий дефіцит товарів, - додався вплив санкцій, запроваджених США і країнами ЄС проти керівництва Венесуели та її державної нафтової компанії

Petroleos de Venezuela (PDVSA), а також вплив пандемії і глобальної економічної кризи 2020 року. За різними оцінками країна має близько 60 млрд. дол. США непогашених облігацій. Експерт Центру глобалізації Тантелі Ратувухері розповів, що ключовими причинами перетворення Венесуели з найбагатшої країни за запасами нафти на занедбану країну є неефективне управління економікою через брак компетенцій. До цього всього додається ірраціональна ідеологічна та політична поведінка й маніпуляції, а також порушення загальних економічних принципів на тлі несприятливого розвитку світового ринку та спотвореної зовнішньої політики [26].

Вашингтон звинуватив Мадуро, зокрема, в корупції й контрабанді кокаїну до США, у багаторічній співпраці із організаціями, які США визнають терористичними, зокрема, з колумбійськими бойовиками з FARC і ELN, мексиканськими наркокартелями Sinaloa і Zefas, а також з венесуельською бандою Tren de Aragua. Через катастрофічну економічну ситуацію і переслідування людей, що наважувалися критикувати режим Мадуро, Венесуелу за час його правління покинули вісім мільйонів осіб – приблизно п'ята частина населення країни. Більшість венесуельських емігрантів перебралися до сусідніх держав Південної Америки, багато тисяч виїхали в США. У грудні 2025 року експерти Ради ООН з прав людини (UNHRC), у своєму звіті зазначили, що за правління Мадуро Національна гвардія брутально порушувала права людини, чинила щодо опонентів режиму злочини проти людяності [25, с. 9].

На думку Олександра Яковенко, є надія, що Іран зможе скинути свій теократичний режим, оскільки в Ірані є багато освічених людей, гетерогенність (багатонаціональність). Іранський народ – заложник теократично сформованої влади, тому все залежить від опозиції. Путін союзник цього теократичного режиму, однак Росія не

спроможна надати йому допомогу. І Трамп також не зможе повторити блискучий ефект в Венесуелі і в Ірані. Росія зосередила в Ірані й Венесуелі значні запаси зброї. «Як не парадоксально, все що відбувається – добре для України, оскільки, все що відбувається іде проти Росії. Росія втратила мільярди, які вклала в розвиток нафтової галузі в Венесуелі, підсумовує політичний і військовий аналітик Олександр Яковенко [27].

Савік Шустер зауважив: «Трамп і Путін залежні один від одного. Увесь трафік, який йшов через Петроградський порт, в т.ч. і наркотрафік, збагатили Путіна. Безумовно, в Сполучених Штатах про це знали. В США є багато агентів - «сплячих» чи «несплячих», - однак Трамп проти Путіна нічого не задіє, він зберігає обережність. Антиамериканський настрій в Латинській Америці дуже високий». [28].

«Спекотно у високих широтах. Ще не до кінця вирішено питання Венесуели (арешт Мадуро – лише частина проблеми встановлення контролю), а Трамп позначає наступний вектор експансії – Гренландія. Не вперше згадує цей найбільший острів льодовиків, скель і критичної мінеральної сировини на ньому. І ось знову: «Нам справді потрібна Гренландія. Оточена російськими та китайськими кораблями. Вона потрібна для оборони», - сказав президент США. Гренландія давно в системі оборони США – з 1951 року на основі оборонної угоди з Данією. Спочатку це була база стратегічної авіації Thule All Base, яка наприкінці 60-х років була трансформована на складову системи раннього попередження про ракетний напад. На базі Pituffic Space Base Космічних сил США (так вона називається з 2023 року) розміщена ГЛС раннього попередження, яка відстежує пуски міжконтинентальних балістичних ракет з арктичного напрямку, тобто, з Росії, і є елементом системи протиракетної оборони США та НАТО. Є частиною арктичного «поясу сенсорів» разом з Аляскою та

Північною Канадою. Ця база виконує функцію контролю найкоротшого ракетно-авіаційного маршруту між Росією та США. Проте, ні НАТО, ні ЄС не підтримують зазіхання США на Гренландію.

Щодо Гренландії, реакція Данії зводиться до трьох тез: 1) Гренландія – не предмет торгу; 2) Союзництво із США не означає відмови від суверенітету; 3) Будь-яка взаємодія США з островом можлива лише за участі Данії та уряду Гренландії, яка є автономією у складі Данського Королівства [29, с. 3].

28 лютого 2026 року вранці Ізраїль та США розпочали бомбардування військових об'єктів Тегерану після провалу переговорів в Женеві між Іраном та США за два дні до операції, що загостило ситуацію на Близькому Сході. На тлі американо-ізраїльської операції «Епічна лютя», ізраїльські ЗМІ повідомили, що на резиденцію Хаменеї було скинуто 30 бомб. Армія оборони Ізраїлю повідомила, що загалом з початку операції «Ревучий лев» ізраїльські повітряні сили ліквідували 40 іранських командирів, зокрема сімох членів вищого керівництва спецслужб. Міністр оборони Ізраїлю Кац також заявив, що удари по Ірану триватимуть «стільки скільки буде потрібно» і не припиняться до досягнення цілей» [30].

1 березня Тегеран підтвердив загибель правителя рахбара-аятоли Алі Хаменеї та кількох членів його родини внаслідок атаки США та Ізраїлю. Іранський уряд та військові пообіцяли «помсту» та оголосили траур по Ірану. «Якщо їхня (США – 24 Канал) мета – змінити режим, то це місія нездійсненна. Загибель лідера не означає зміну режиму. У нас дуже добре сформована політична система. Система достатньо сильна, щоб витримати будь-які потрясіння», - запевнив глава МЗС Ірану Арагчі. Він заявив, що Тегеран не може завдати удару по будь-якій цілі на території США. Тому вони будуть бити по американських базах в регіоні, по військово-службовцях і

об'єктах, які допомагають збройним силам США в їхній операції проти Ірану – наголосив Арагчі.

Іранські джерела стверджують, що іранські безпілотники атакували нафтову платформу ОАЕ в Перській затоці. Найбільша в світі судноплавна компанія, італо-швейцарська MSC, наказала своїм суднам, що зараз перебувають у Перській затоці, «знайти укриття». Американське командування повідомило, що іранська корвета класу Jamaran була уражена силами США на початку операції і тоне біля причалу в Чах-Бахарі в Оманській затоці. Іран атакував балістичною ракетою житловий район міста Бейт-Шомеш поблизу Єрусалима. 8 загиблих, понад 10 ізраїльтян поранено. За повідомленням ЦАХАЛ, під час останнього залпу Іран запустив у напрямку Ізраїлю 37 ракет. Іран атакував французську військово-морську базу в Абу-Дабі, ОАЕ [30].

«Ракетні удари по Ірану, знищення аятоли Алі Хаменеї, удари Ірану у відповідь не лише по Ізраїлю, а й по арабських державах Перської затоки включно із цілком дружнім Оманом, а також Туреччиною, Азербайджаном. Ціллю стала навіть британська база на Кіпрі... Президент Франції Еманюель Макрон у воєнізованій обстановці заявив про розширення ядерного арсеналу своєї країни... Схоже нова війна за два-три тижні не закінчиться. Ескалація неминуча. Попри те, що Іран постачав Росії свої шахеди, які нищили нашу мирну інфраструктуру, втрата цього союзника для РФ не є критичною. За Росією стоїть Китай, який може підставити плече...» [31, с. 2].

Цілями ракет і дронів стали не лише американські військові бази, але й знакові цивільні об'єкти – зокрема, в ОАЕ, Бахрейні, Катарі, Саудівській Аравії тощо. При цьому іранські удари по Катару засудили навіть терористи ХАМАС.

Іранцям вдалося паралізувати нафтовий бізнес сусідів, блокуючи Ормузьку протоку, ключовий маршрут, через який проходить до 30% світових поставок нафти, а також зрідженого газу з Іраку, Кувейту, Саудівської Аравії та Об'єднаних Арабських Еміратів, завдаючи ударів по терміналах. Через це ціни на нафту стрімко перестрибнули за 100 доларів за барель [32].

Країни Перської затоки, шість із яких входять до Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ) – Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар, Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські Емірати, а також Іран та Ірак є ключовим центром видобутку нафти.

Військова операція США та Ізраїлю від 28.02.2026 на Близькому Сході призвела до різкого зростання світових цін на нафту через ускладнення постачання товарів через Ормузьку протоку, якою проходить до 20% всього світового видобутку нафти. Тимчасове послаблення обмежень з боку США та перебої на глобальному ринку створили для Кремля вікно можливостей. За перші 2 тижні березня росіяни змогли заробити майже 8 млрд євро від експорту викопного палива [33].

Висновки. Генеральний секретар НАТО Марк Рютте про здатність Тегерану надавати підтримку РФ заявив: «Той факт, що нині Іран стикається з повним натиском Ізраїлю та США погіршить його здатність експортувати хаос в Україну» [34, с. 1]. Федеральний канцлер Німеччини після зустрічі з Дональдом Трампом у Вашингтоні про переговорний процес щодо завершення війни заявив: «Росія тягне час і, роблячи це, діє проти волі американського Президента. Сьогодні я закликав про посилення тиску на Москву» [35, с. 1].

Важливо! За інформацією 24 Каналу станом на 17 листопада 2025 року з посиланням на російські ЗМІ «РБК», російський «Лукойл» понад 6 тижнів затримує зарплати працівникам родовища в Іраку.

Близько 1,3 тисячі іракських співробітників «Лукойла» не отримують зарплати, електронні виписки про нарахування є, але банківські перекази не відбулися. Працівники намагаються з'ясувати причину затримки через правозахисників, однак компанія не надала жодних пояснень. Проєкт працює за контрактом, укладеним у 2010 році строком на 25 років. «Лукойл» володіє 75% у проєктах, решта 25% належать іракській North Oil Company. West Qurra-2 є одним з найбільших у світі нафтових родовищ. Що ще відомо про форс-мажор в Іраку? Західні санкції проти компанії унеможливають подальшу роботу «Лукойл» на місці, передає 24 Канал з посиланням на Reuters [36].

У жовтні 2025-го спочатку Велика Британія, а потім США запровадили санкції проти двох нафтових гігантів Росії – «Роснефти» і «Лукойла». В результаті, за інформацією трьох джерел, Ірак припинив усі грошові та нафтові виплати на користь «Лукойла». «Якщо ситуацію не вдасться вирішити протягом шести місяців, «Лукойл» може повністю згорнути виробництво та залишити проєкт», - повідомив виданню іракський посадовець. Ірак скасував на листопад передачу близько 4 мільйонів барелів нафти, які мали бути зараховані як виплати «Лукойлу». В результаті всі прибутки компанії, отримані в Іраку, були заморожені через санкції США.

У відповідь на санкції проти «Лукойл» Болгарія та Румунія стали розглядати націоналізацію активів «Лукойл». У відповідь на санкції проти російських нафтових компаній, Молдова запрошує екстрену допомогу в Румунії, щоб уникнути санкцій і забезпечити стабільність у нафтозабезпеченні. Акції російського «Лукойла» на Люксембурзькій біржі обвалилися через санкції та проблеми з продажем іноземних активів, втративши 9,6 млрд. доларів ринкової вартості. Американська інвестиційна компанія Carlyle стала розглядати

можливість купівлі іноземних активів «Лукойла» на суму близько 22 мільярдів доларів. Швейцарська компанія Gunvor відмовилася від купівлі активів через звинувачення у зв'язках з Кремлем [37]. США запроваджує додаткові санкції через те, що Росія не рухається до мирного процесу. Партнери посилюють тиск на енергетичний сектор Кремля та погіршують його здатність залучати доходи для своєї військової машини. «Роснефть» і «Лукойл» - дві енергетичні компанії, які спеціалізуються на розвідці, видобутку, переробці, транспортуванню та продажу нафти, природного газу та нафтопродуктів Росії за кордоном. До санкційних списків увійшли також російські дочірні компанії «Роснефть» та «Лукойлу». Це 31 компанія, серед яких такі відомі підприємства, як Куйбишевський нафтопереробний завод та інші. Ухвалення санкцій передбачає, що все майно та частки, пов'язані з компаніями, що перебувають у США, блокуються [37].

Взаємопроникнення капіталу й функціонування багатонаціональних корпорацій на території країн світу створює небезпеку як для економіки країн-реципієнтів, так і для країн-донорів.

В березні 2026-го на спільній зустрічі в Лондоні Президент Володимир Зеленський, Прем'єр-міністр Великої Британії Кір Стармер і Генеральний секретар НАТО Марк Рютте обговорили спільне виробництво зброї, координацію в цьому напрямі для посилення України й усієї Європи, питання зміцнення української протиповітряної оборони й забезпечення ракетами для систем ППО, якнайшвидше втілення рішень, ухвалених на засіданні в форматі «Рамштайн» і наповнення програми PURL додатковими внесками. Володимир Зеленський, Кір Стамер і Марк Рютте обговорили ситуацію навколо Ірану і її вплив на Україну і всю Європу. Прем'єр-міністр і Генсек НАТО запевнили: докладуть усіх можливих зусиль, щоб фокус уваги

було збережено на Україні та досягненні гідного миру.

Глава держави наголосив, що важливо посилити санкційний тиск на РФ для обмеження можливостей фінансування її військової машини, посилення української ППО. Президент подякував Марку Рютте за пропозицію провести перше в історії засідання Ради Україна-НАТО в Києві на рівні послів. Він зазначив, що Україна відправила на Близький Схід і в регіон Затоки військових експертів, які знають, як захищатись від іранських «шахедів». Зараз на Близькому Сході та в регіоні Затоки перебуває 201 українець, і ще 34 експерти готові до відрядження. «Я направив цих військових експертів на прохання наших партнерів, зокрема США. Фактично це є частиною Drone Deal, що ми запропонували Сполученим Штатам, над якою ми працювали разом і яка досі залишається на столі переговорів. І ми готові пропонувати подібні домовленості всім нашим надійним партнерам – від практичної співпраці у справі дронів, до майбутніх оборонних союзів» - сказав глава держави.

Україна навчилася захищатися від іранських «шахедів», які Росія вдосконалила і зробила ще небезпечнішими, ніж ракети. Дрони, які збивають у районі Затоки, містять російські деталі. Найдієвіший засіб протидії «шахедам» - дрони-перехоплювачі, що значно дешевші, ніж залучання бойової авіації чи ракет вартістю кілька мільйонів доларів. Завдяки українським розробкам Росія втратила значну частину флоту й перевагу в регіоні [38].

Україна посилила атаки на російські нафтогазові об'єкти. Нафтотермінал у Приморському – найбільший нафтовий порт Росії на Балтійському морі після атаки безпілотників, за інформацією 24 Каналу, палав кілька діб. Вогонь поширювався на нові резервуари, спричиняючи густий дим над територією об'єкта. Через порт Приморськ проходили мільйони тонн нафти щороку. Завдавши ударів

по порту Усть-Луга, виникла загроза експорту нафти Росії. Пошкодження можуть суттєво ускладнити процес нафтової торгівлі, а російські компанії попереджають про можливі форс-мажори в постачаннях.

У ніч на 29 березня по порту Усть-Луга у Ленінградській області Росії відбулись удари. Було збито понад 30 безпілотників. Видання The Telegraph пише, що Україна посилила атаки останнього тижня, намагаючись зменшити надприбутки Росії від зростання цін на нафту та послаблення санкцій. Вони подвоїли доходи Москви в перші три тижні війни США та Ізраїлю проти Ірану. Підприємства в Кіршах, Ярославлі, Москві та Рязані, які переробляють 400 тисяч барелів нафти на добу, можуть бути змушені скоротити обсяги нафтопереробки через проблеми з транспортуванням [39].

Проблеми з ППО у ворога дали змогу Україні здійснити ці атаки.

В ніч на 30 березня українські дрони атакували авіаційний завод Берієва в Таганрозі, де ворог модернізує літаки ТУ-95. Цієї ночі гриміли вибухи в Ростові. Українські війська не припиняють атакувати російський порт Усть-Луга в Ленінградській області. 30.03.2026 дрони атакували місто Тольятті в Самарській області – під ударом хімзавод «КуйбишевАзот» [40].

Росія готувала гучні вбивства в Києві. У списку – військові командири й відомі громадські діячі. До операції були залучені чотири особи, які мали чіткий план ліквідації, зокрема, військових командирів. Їм пред'явили звинувачення у держзradі та інших злочинах [41].

Успішні удари України по тилу в Росії визвали неспокій серед російських чиновників – про необхідність завершення війни. ISW повідомляє, що Росія має труднощі з виробництвом ракет-перехоплювачів, а українські безпілотники загрожують її інфраструктурі. Є технологічні переваги Києва на полі бою.

Україна створила дешеву оборонну зброю, яку тепер хочуть придбати країни Близького Сходу і вже підписала ряд безпекових угод. Унікальність досвіду нашої країни в захисті життя та критичної інфраструктури помічна зараз, під час роботи українських експертних команд на Близькому Сході та в регіоні Перської затоки. Україна вже розпочала співпрацю із Саудівською Аравією, ОАЕ, Катаром, Кувейтом, Йорданією, також є сигнали від Бахрейну [42, с. 2].

Література:

1. Офіс Президента України. Щоб зупинити війну та запобігти катастрофі. Урядовий кур'єр (29.06.2025), №197, с. 2.
2. Високий замок (9-15.11.2025), №41, с. 2.
3. Воронич А. Дітям до 15 років у соцмережі зась! Високий Замок (5-11.02.2026), № 6, с. 5.
4. Воронич А. Створили еру мислячих машин, вразили й занепокоїли людство. Високий Замок (18-24.12.2025), № 51, с. 9.
5. Фаріон І. Словацька влада зробила Україні підніжку, а Росії – приємність. Братислава відмовилася надавати Києву військову підтримку. Високий замок (15-21.01.2026), №3, с. 3.
6. 24 Канал 27.03.2026, 20:20.
7. Єр'омін А. Венс був у Мюнхені «злим поліціантом», Рубіо – «добрим»... Але чи щось справді змінилося? Високий замок (19-25.02.2026), №8, с. 9.
8. Офіс Президента України. Гарантії безпеки ключові на шляху до досягнення тривалого миру. Урядовий кур'єр (30.12.2025), №266, с. 1, 2.
9. Офіс Президента України. Гарантувати безпеку в довгостроковій перспективі. Урядовий кур'єр (08.01.2026), №6, с. 1-2.
10. Офіс Президента, Міністерство оборони. Україна і Велика

- Британія втілюють домовленості щодо спільного оборонного виробництва. Урядовий кур'єр (13.01.2026). №9, с. 1.
11. Подзігун Д. Україна має укласти угоду про територію з Росією, щоб отримати гарантії від США, - Reuters. 24 Канал 28.01.2026 08:48.
 12. Гринишина Ю. Залезатиме від політики в певний час: чи допоможе Україні ратифікація гарантій безпеки конгресом США. 24 Канал 28.01.2026, 04:38.
 13. Міністерство фінансів України. Зміцнення фінансових ринків для відновлення України. Рекомендації. У Парижі презентували черговий звіт Організації економічного співробітництва та розвитку. Урядовий кур'єр (07.03.2026), №53, с. 2.
 14. Цифра дня. Урядовий кур'єр (03.04.2026), №72, с. 1.
 15. Бобкова С. «Шахрай не зламає твій банківський додаток, а змушує тебе віддати йому ключі від квартири, де гроші лежать...». Високий замок (15-21.01.2026), №3, с. 10.
 16. Железняк Я. НАБУ та САП проводять масштабну операцію з викриття корупції в сфері енергетики. 24 Канал 10.11.2026, 10:14.
 17. Фаріон І. Алі-Бабу треба звільняти, уряд відправити у відставку! Високий замок (20-26.11.2025), №47, с. 6.
 18. Фаріон І. Під білі рученьки взяли ексміністра енергетики. Високий замок (19-25.02.2026), №3.
 19. Цифра дня. Високий замок (19-25.03.2026), №12, с. 9.
 20. Воронич А. Мінімальна зарплатня в ЄС: від 620 до 2704 євро на місяць. Високий замок (19-25.02.2026), №8, с. 9.
 21. Воронич А. Воєнні ігри ШІ: у 95% сценаріїв – ядерна ескалація. Високий замок (12-18.03.2026), №11, с. 9.
 22. Шевченко Л. Що буде після Федорова і який його вплив зараз: інтерв'ю з новим керівником Мінцифри Бортняковим. 24 Канал,

04.02.2026 07:00.

23. Високий замок (5-11.02.2026), №6, с. 2.
24. Єрьомін А. По Ірану Трамп уже бив... Чи вдарить знову? Високий Замок (15-21.01.2026), №3, с. 9.
25. Єрьомін А. Зліт і падіння Ніколаса Мадуро. Високий замок (8-14.01.2026), №2, с.9.
26. Як Мадуро довів нафтову державу до краху: чому Венесуела втратила статус найбагатшої в регіоні. 24 Канал 13.01.2026, 16:00.
27. Інтерв'ю Ігоря Олександровича Яковенко: «Росіяни волають! Буданов перевернув Кремль...» YouTube. 07.01.2026.
28. Савік Шустер, Алесь Батцман. Срочное заявление Буданова... Youtube 28.01.2026. <@AlesiaBatsman.
29. Гончар М., президент Центру глобалістики «Стратегія XXI». Трамп думає про контроль над Гренландією... Високий замок (8-14.01.2026), №2, с. 3.
30. 24 Канал 01.03.2026, 17:30.
31. Балюк Н. Цікаве питання: хто напоумив Трампа саме зараз почати війну на Близькому Сході? Високий замок (5-11.03.2026), №10, с. 2.
32. Андрусів Д. Без втручання військових США: ексчлен парламенту НАТО припустив план Трампа в Ірані. 24 Канал. 29.03.2026, 04:55.
33. 24 Канал 26.03.2026, 16:00.
34. Цитата дня. Урядовий кур'єр (06.03.2026), №52, с. 1.
35. Цитата дня. Урядовий кур'єр (05.03.2026), №51, с. 1.
36. Ковпак А. Після форс-мажору «Лукойл не сплачує зарплати: яка ситуація на родовищі в Іраку. 24 Канал. (17.11.2025), 10:41.
37. Вперше за президентства Трампа: США оголосили санкції проти російських «Роснефть» і «Лукойл». 24 Канал 23.10.2025, 00:04.
38. Докласти зусиль, щоб фоку уваги було збережено. Урядовий

кур'єр (19.03.2026), №61, с. 2.

39. Моргун В. Найсерйозніша загроза за чотири роки: Україна руйнує експорт нафти Росії. 24 Канал 29.03.2026, 13:41.
40. Подзигун Д. «Москва обречена на поражение: ISW сообщает о призывах чиновников России к миру. 24 Канал 31.03.2026 10:52.
41. Бабич Т. Росія готувала гучні вбивства у Києві, у списку – військові командири й відомі громадські діячі. 24 Канал. 31.03.2026 10:14.
42. Офіс Президента. Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ. Європа має бути готовою до сучасних загроз. Урядовий кур'єр (02.04.2026), №71, с. 2.

References:

1. Office of the President of Ukraine. To stop the war and prevent a catastrophe. Uriadovyi Kurier (June 29, 2025), No. 197, p. 2.
2. Vysokyi Zamok (November 9-15, 2025), No. 41, p. 2.
3. Voronych A. Social media should be off-limits to children under 15! Vysokyi Zamok (February 5-11, 2026), No. 6, p. 5.
4. Voronych A. They created the era of thinking machines, astonishing and unsettling humanity. Vysokyi Zamok (December 18-24, 2025), No. 51, p. 9.
5. Farion I. Slovakia's government has tripped up Ukraine and done Russia a favor. Bratislava refused to provide military support to Kyiv. Vysokyi Zamok (January 15-21, 2026), No. 3, p. 3.
6. 24 Kanal, March 27, 2026, 20:20.
7. Yeromin A. Vance was the "bad cop" in Munich, Rubio the "good one"... But has anything really changed? Vysokyi Zamok (February 19-25, 2026), No. 8, p. 9.
8. Office of the President of Ukraine. Security guarantees are key on the

- path to achieving lasting peace. Uriadovyi Kurier (December 30, 2025), No. 266, pp. 1, 2.
9. Office of the President of Ukraine. Ensuring security in the long term. Uriadovyi Kurier (January 8, 2026), No. 6, p. 1-2.
 10. Office of the President, Ministry of Defense. Ukraine and the United Kingdom implement agreements on joint defense production. Uriadovyi Kurier (January 13, 2026). No. 9, p. 1.
 11. Podzihun D. Ukraine must conclude a territorial agreement with Russia to receive guarantees from the United States – Reuters. 24 Kanal. January 28, 2026, 08:48.
 12. Hrynyshyna Yu. It will depend on policy at a given time: will the ratification of security guarantees by the U.S. congress help Ukraine. 24 Kanal, January 28, 2026, 04:38.
 13. Ministry of Finance of Ukraine. Strengthening financial markets for Ukraine's recovery. Recommendations. A new report by the Organization for Economic Co-operation and Development was presented in Paris. Uriadovyi Kurier (March 7, 2026), No. 53, p. 2.
 14. Figure of the day. Uriadovyi Kurier (April 3, 2026), No. 72, p. 1.
 15. Bobkova S. "A Fraudster won't hack your banking app, but will make you hand over the keys to the apartment where the money is...". Vysokyi Zamok (January 15-21, 2026), No. 3, p. 10.
 16. Zhelezniak Ya. NABU and SAP conduct a large-scale operation to expose corruption in the energy sector. 24 Kanal. November 10, 2026, 10:14.
 17. Farion I. Ali Baba must be dismissed, and the government sent into resignation! Vysokyi Zamok (November 20-26, 2025), No. 47, p. 6.
 18. Farion I. The former minister of energy has been detained. Vysokyi Zamok (February 19-25, 2026), No. 3.
 19. Figure of the day. Vysokyi Zamok (March 19-25, 2026), No. 12, p. 9.

20. Voronych A. Minimum wage in the EU: from 620 to 2704 euros per month. Vysoky Zamok (February 19-25, 2026), No. 8, p. 9.
21. Voronych A. AI war games: nuclear escalation in 95% of scenarios. Vysoky Zamok (March 12-18, 2026), No. 11, p. 9.
22. Shevchenko L. What will happen after Fedorov and what his influence is now: interview with the new head of the Ministry of Digital Transformation, Bortniakov. 24 Kanal, February 4, 2026, 07:00.
23. Vysoky Zamok (February 5-11, 2026), No. 6, p. 2.
24. Yeromin A. Trump already struck Iran... Will he strike again? Vysoky Zamok (January 15-21, 2026), No. 3, p. 9.
25. Yeromin A. The rise and fall of Nicolas Maduro. Vysoky Zamok (January 8-14, 2026), No. 2, p. 9.
26. How Maduro drove an oil state to collapse: why Venezuela lost its status as the richest in the region. 24 Kanal. January 13, 2026, 16:00.
27. Interview with Ihor Oleksandrovykh Yakovenko: "Russians are crying out! Budanov has turned the Kremlin upside down..." YouTube. January 7, 2026.
28. Savik Shuster, Alesia Batsman. Budanov's urgent statement... Youtube. January 28, 2026. <@AlesiaBatsman.
29. Honchar M., President of the Center for Global Studies "Strategy XXI". Trump is considering control over Greenland... Vysoky Zamok (January 8-14, 2026), No. 2, p. 3.
30. 24 Kanal. March 1, 2026, 17:30.
31. Baliuk N. An interesting question: who prompted Trump to start a war in the Middle East right now? Vysoky Zamok (March 5-11, 2026), No. 10, p. 2.
32. Andrusiv D. Without U.S. military intervention: former NATO parliament member suggests Trump's plan in Iran. 24 Kanal. March 29, 2026, 04:55.

33. 24 Kanal. March 26, 2026, 16:00
34. Quote of the day. Uriadovyi Kurier (March 6, 2026), No. 52, p. 1.
35. Quote of the day. Uriadovyi Kurier (March 5, 2026), No. 51, p. 1.
36. Kovpak A. After the force majeure "Lukoil does not pay salaries: the situation at the field in Iraq. 24 Kanal (November 17, 2025), 10:41.
37. For the first time during Trump's presidency: the United States imposes sanctions against Russia's Rosneft and Lukoil. 24 Kanal, October 23, 2025, 00:04.
38. Make efforts to maintain focus of attention. Uriadovyi Kurier (March 19, 2026), No. 61, p. 2.
39. Morhun V. The most serious threat in four years: Ukraine destroys Russia's oil exports. 24 Kanal. March 29, 2026, 13:41.
40. Podzihun D. "Moscow is doomed to defeat: ISW reports calls from Russian officials for peace. 24 Kanal. March 31, 2026, 10:52.
41. Babych T. Russia planned high-profile assassinations in Kyiv: military commanders and prominent public figures on the list. 24 Kanal. March 31, 2026, 10:14.
42. Office of the President. Department of Information and Public Communications of the Secretariat of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Europe must be prepared for modern threats. Uriadovyi Kurier (April 2, 2026), No. 71, p. 2.